Opinie

Opinie: "Vervang hectaresteun in GLB door gerichte steun voor klimaat en milieu"

Opinie

Het inzetten van miljarden euro's aan publieke middelen voor doelstellingen die niet behaald of sowieso behaald worden, kan je bezwaarlijk efficiënt beleid noemen. Dat schrijft Olivier Honnay, professor landbouwecologie en conservatiebiologie aan de KU Leuven. Volgens hem kan de hectaresteun uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) beter vervangen worden door steun voor gerichte milieu- en klimaatmaatregelen.

2 SEPTEMBER 2026

Lees meer over:
GLB
klimaat
biodiversiteit

De Europese Unie besteedt jaarlijks ruim 50 miljard euro aan landbouw via het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Dat is ongeveer een derde van de totale EU-begroting. Ongeveer 23 miljard euro is bedoeld voor rechtstreekse inkomenssteun die gekoppeld is aan het aantal hectare dat een landbouwer bewerkt. In tijden van budgettaire krapte en nood aan investeringen in klimaatadaptatie rijst de vraag of die miljarden wel op de zinvolste manier worden ingezet.
Oorspronkelijk was het GLB bedoeld om landbouwers van een redelijke levensstandaard te verzekeren en de Europese voedselzekerheid te waarborgen. De afgelopen decennia kreeg het GLB er ook milieu-, klimaat- en biodiversiteitsdoelstellingen bij. Daarom financiert het jaarlijks ook voor ongeveer 13 miljard euro vrijwillige maatregelen die landbouwers kunnen nemen en die het klimaat en het milieu ten goede moeten komen. Denk aan het aanplanten van houtkanten (stroken met bomen of struiken) of het toepassen van erosiebestrijdende technieken. Studie na studie wijst evenwel uit dat het GLB er bij lange na niet in slaagt om de milieukwaliteit van het platteland te verzekeren of een significante bijdrage aan klimaatmitigatie of -adaptie te leveren.

> **Op productieve landbouwgronden blijft het ook zonder steun rendabel om te produceren. Het zijn vooral weinig productieve en marginale gronden die zonder subsidies uit de productie verdwijnen**
>
> Olivier Honnay - Professor KU Leuven

Ook op de noodzaak van het GLB voor de voedselzekerheid in de EU valt wel wat af te dingen. Op basis van modelberekeningen concludeerde een recente studie, in opdracht van de Duitse natuurbeschermingsorganisatie NABU, dat de Duitse landbouwproductie met minder dan 3 procent zou terugvallen als de hectaresteun volledig afgeschaft wordt. Op productieve landbouwgronden blijft het ook zonder steun rendabel om te produceren. Het zijn vooral weinig productieve en marginale gronden die zonder subsidies uit de productie verdwijnen. Het gaat dan vooral om graslanden. Bovendien wordt een groot deel van de hectaresubsidies gekapitaliseerd in grond- en pachtprijzen. Een afschaffing zou tot een significante daling daarvan leiden.
Het inzetten van miljarden euro's aan publieke middelen voor doelstellingen die niet behaald of sowieso behaald worden, kan bezwaarlijk efficiënt beleid worden genoemd. De middelen die naar hectaresteun gaan, kunnen gerichter worden ingezet. Publieke middelen zijn vooral te verantwoorden als ze publieke diensten financieren die de markt niet vergoedt.
Bij minder productieve gronden is het bijvoorbeeld maatschappelijk interessanter landbouwers te betalen voor diensten waarvoor geen of nauwelijks een markt bestaat. Denk aan het opslaan van koolstof en water - bijvoorbeeld door gedraineerde veengronden opnieuw te vernatten - en het herstellen van biodiversiteit.

> **Bij sommige landbouwbedrijven zal de afschaffing van de hectaresteun een belangrijk effect op het inkomen hebben. Een geleidelijke hervorming en tijdelijke gerichte ondersteuning van kwetsbare landbouwbedrijven ligt daarom voor de hand**
>
> Olivier Honnay - Professor KU Leuven

Na de hete en droge zomer van 2026 kan het belang van investeringen in klimaatmitigatie en -adaptatie door waterbeheer en ecosysteemherstel nog moeilijk genegeerd worden. Daarnaast kunnen de vrijgekomen middelen worden gebruikt om de al bestaande vrijwillige milieu- en klimaatmaatregelen voor landbouwers aantrekkelijker en, vooral, effectiever te maken.
Bij sommige landbouwbedrijven zal de afschaffing van de hectaresteun een belangrijk effect op het inkomen hebben. De te verwachten lagere pacht- en grondprijzen kunnen dat niet helemaal compenseren. Een eenzijdige afbouw kan ook gevolgen hebben voor de concurrentiepositie van de Europese Unie op de internationale markt. Een geleidelijke hervorming in combinatie met een tijdelijke gerichte ondersteuning van kwetsbare landbouwbedrijven ligt daarom voor de hand.
Na de brexit begon Engeland de hectaresubsidies in 2021 uit te faseren en heroriënteerde het naar gerichte milieu- en klimaatmaatregelen. Het is nog iets te vroeg om de gevolgen daarvan te evalueren. Maar voorzien in generieke hectaresteun is alvast geen natuurwet. De Europese Unie moet zich de fundamentele vraag stellen of met de miljarden euro's aan subsidies niet meer maatschappelijke waarde gecreëerd kan worden.

Met dit opiniestuk, dat eerder in De Tijd verscheen, wil de auteur een bijdrage leveren aan het maatschappelijk debat. De auteur schrijft in eigen naam en is verantwoordelijk voor de inhoud van de tekst.

De auteur:

Olivier Honnay is professor landbouwecologie en conservatiebiologie aan de KU Leuven.

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada